

Vikbolandets äldsta hus?

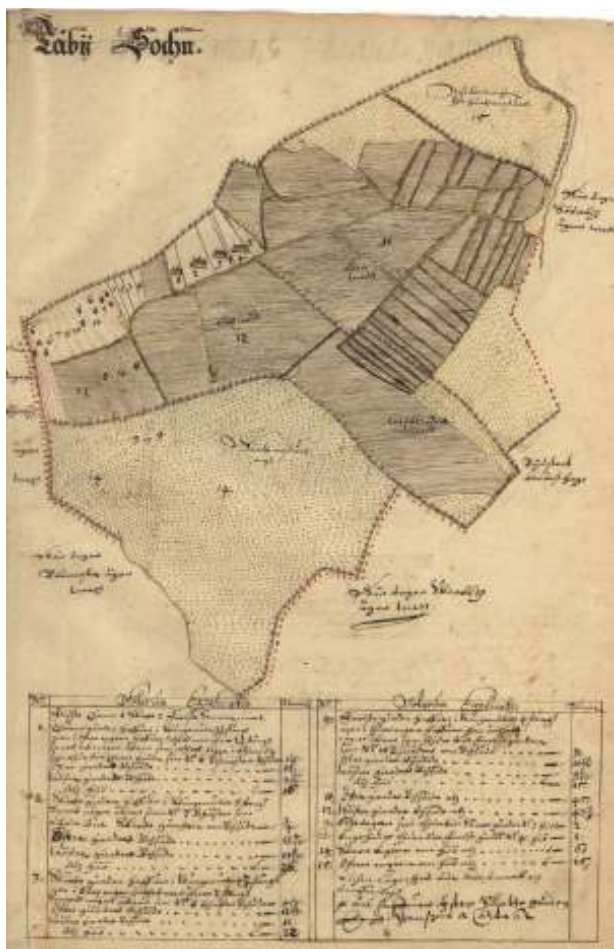
Är Fristad Gästgivaregård platsbyggd 1605-1606?

Mycket talar tyvärr emot detta:

1. Björkekinds härads dombok 9/10 1609 *Sattes nu andra till Gästgivare nämligen i Tåby socken, alla i Tåby by, Ljunga bönder alla och Blinnestad och Olof i Ljunga vara förman.* På dagens Svenska så var det Tåbys tur att stå för gästgiveri och Olof i Ljunga blev ansvarig för detta. Det tycks som man på denna tid delade på ansvaret att hålla med gästgiveri i hela Björkekinds härad. Jag kan inte tolka det till annat. Tåby, Ljunga och Blinnestad delade nu på ansvaret.

Källa Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Östergötlands län EVIIAAAF:1 (1595-1610) Bild 3020

2. Gästgivaregården finns inte byggd före 1650 enligt karta ägomätning 1650, men det finns en Krog i Fristad på en karta från krigsarkivet över Vikbolandet 1653.

Ägomätning 1650 och Krigsarkivets karta 1653

Källor:

<http://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/>

<http://riksarkivet.se/visa-kartsamlingar>

karta från 1653 kräver abonnemang

3. Knut (Bredgården nr.2) och Per (Gästgivaren Nr.3) två skattegårdar brinner ner den 5 december 1653. Hos Per återstår bara ett sköfve (Skjul) medan Knut får behålla två stugor.

4. I domboken den 5/11 1659 är närmaste granne till Gästgiveriet Knut Persson.

när Jonas Höök kãm rydandes til gästgifvare gården i Frystadh, stodh Nils Ravalson där på gården hos gästgifvarens drängar, straxt begiärade Jonas häst, sade sigh hafva hetsiga ähränden och måste fort, då svarade en af gästgifvarens drängar, där wara inga hästar hemma, uthan gick till närmaste grannen Knut Person, att skaffa häst.

Knut bor i Skattegården (Bredgården nr. 2) se karta 1650

Källa: Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Östergötlands län EVIIAAAF:37 (1658-1662) Bild 1160 / sid 61

5. Enligt ett domboksprotokoll 1707 ska Gästgivaregården ska vara uppförd under Drottning Kristinas livstid. Kristinas livstid var 1626-1689 och Regenttid 1632-1654.

Laga ting med Björkekinds häradsrätt, Kuddby den 30 september 1707.

§.9 Som räntan ännu inestår för 4 år på Fristad krog ty varder skatterättigheten därför uppbunden.

§.10 Dessutom som gården tillförne och drottning Christinas livstid med häradets tillhjälp uppbyggt varit till krogaregård som sedermera alldeles förfallen är och icke efter högvälborne herr Barons och Landshövdingens ordres adjusteras gästgiveriet med de nödvändigheter som därtill fodras. Ty varder krogaren Knut Friman nu sedd med 40 dalers silvermynts plikt och förses krogaren med annat predikskap.

Källa: Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Östergötlands län EVIIAABA:221 (1707-1707) Bild 620 / sid 113

6. Den första fasta krögaren i Fristad nämns först 1653 och då i mantalslängden.

7. I Björn Helmfrids bok Historiska händelser från Vikbolandet 1646-1653 sidan 32 och 33 så finns det en Gästgivaregård i Fristad 1649 och vid januari ting 1650 så ska Fristad få 350-400 stockar för uppbyggnad av Krogen som skulle vara klart till hösten.

Uppgifterna i punkt 7 verkar vara tagna i luften och talar emot sig själva och de saknar tyvärr källhänvisning. Någon gästgivaregård har inte nämnts i Fristad före 1650 om man ser till kartor, kyrkböcker, landskapshandlingar, mantalslängder eller i domböckerna.

Och några 350-400 stockar är inte alls nämnda i domböckerna. Det som nämns är att år 1650 ska varje gård i Tåby bistå till krogens uppbyggande, 1 stock för frälse och för Krono och skattegård 2 stockar vilket skulle bli för Tåbys del max 70 stockar.

8. Inte ett enda mål finns i Björkekinds härads dombok som rör något om Krog/gästgiveri Fristad före år 1650. Vilket det bör ha gjort då det hände en del på Krogarna/gästgiverierna som t.ex. med fylla och bråk.

9. På kartan laga skifte över Fristad 1843 finns Gästgivaregårdens tomt utsatt som nr 311. Då placerad mellan Bredgården och Östergården. Den är på 22,6 kappland och obebyggd.

Fristad laga skifte 1843. Gamla gästgivartomten Nr. 311 mellan Nr. 266 och 265

Vad talar för att Fristads krog är byggt 1605-1606?

En dendrokronologisk undersökning 2008 på fyra prover säger att virket i Gästgivaregårdens nedervåning är fällt 1605.

Sammanfattningsvis

Som tillsynes så finns det inga belägg för att krogen/gästgivaregården är platsbygd 1605-1606. Kan man då påstå att ett hus är lika gammalt som delar av byggnadsmaterialet? Ja det är väl en tolkningsfråga! har man flyttat stora delar av ett hus till en ny plats och det finns dokumenterat så ..... hittar man däremot gammalt timmer i en byggnad så gör väl inte det huset till lika gammalt som timret?

Stor brand 1653

Halva Fristad by brann ner 1653, Krögarens alla byggnader utom ett skjul gick upp i rök. Grannen Knut får endast behålla två stugor. Man är då i skriande behov av nytt byggnadstimmer. Är det inte då rimligt att man får tag i äldre timmer och bygger med?